

ELECTORAL OFFENCES IN THE NEW PENAL CODE

Ion Cristinel RUJAN
lector universitar doctor
Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu
România
rujan72@gmail.com

***ABSTRACT:** THE CONCEPTS OF DEMOCRACY AND RULE OF LAW ARE SUPPORTED BY THE EXISTENCE AND EXERCISE OF RIGHTS TO VOTE AND TO BE ELECTED. THESE RIGHTS ARE ENSHRINED AND GUARANTEED IN THE CONSTITUTION IN ARTICLES 34 AND 35, THEIR PROTECTION AGAINST ANY RESTRICTIONS BEING PROVIDED BY THE NEW ROMANIAN CRIMINAL CODE BY SPECIFIC REGULATIONS. IN THIS ARTICLE ARE ANALYZED THE GENERAL ASPECTS OF CRIMINAL LIABILITY FOR ACTS AFFECTING SOCIAL RELATIONS CONCERNING THE RIGHT TO VOTE AND TO BE ELECTED A ROMANIAN CITIZEN, AND IN PARTICULAR, THE CONTENT OF THESE CRIMES IN THE PLAN OBJECTIVE AND SUBJECTIVE, AND SANCTIONS SUCH ANTISOCIAL ACTS.*

***KEYWORDS:** RIGHT TO VOTE, THE RIGHT TO BE ELECTED, A CANDIDATE, VOTE, ELECTION OFFENSE.*

I. INTRODUCERE

Până la intrarea în vigoare a noului Cod penal, protecția penală a drepturilor electorale a fost asigurată după anul 1989, de dispoziții penale prevăzute de legi speciale referitoare la procesul electoral.

Astfel, infracțiunile electorale erau cuprinse în Legea nr.35/2008 privind alegerea Camerei Deputaților și a Senatului⁵, Legea nr.67/2004 privind alegerea autorităților administrației publice locale⁶, în Legea nr.370/2004 pentru alegerea Președintelui României⁷ și în Legea nr.33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European⁸.

Din perspectivă istorică, trebuie menționat că atât în legile speciale, cât și în Codul penal Carol al II-lea din 1936, conțineau norme de incriminare a faptelor care aduceau atingere drepturilor politice ale cetățenilor și bunei desfășurări a procesului electoral⁹.

⁵ Publicată în M.Of. nr.196/13 martie 2008, cu modificările și completările ulterioare.

⁶ Republicată în M.Of.nr.333/17 mai 2007, cu modificările și completările ulterioare.

⁷ Republicată în M.Of.nr.650/12 septembrie 2011, cu modificările și completările ulterioare.

⁸ Republicată în M.Of.nr.627/31 august 2012, cu modificările și completările ulterioare.

⁹ Decretul lege electoral nr.3402 din 14 noiembrie 1918 prevedea că: art.97 „ Se va pedepsi cu închisoare dela 1 an până la 2 ani:

Într-o evoluție firească și pentru a asigura o stabilitate a normelor penale ce vizează procesul electoral, dat fiind obiectul juridic complex al acestor infracțiuni constituit deopotrivă din relațiile sociale care vizează interesul public și autoritatea statului, dar și exercitarea drepturilor subiective ale persoanelor cu drept de vot sau cu vocația juridică de a fi alese, noul Cod penal a cuprins Titlul IX Infracțiunile electorale, după cum urmează: împiedicarea exercitării drepturilor electorale (art.385), coruperea alegătorilor (art.386), fraudă la vot (art.387), fraudă la votul electronic (art.388), violarea confidențialității votului (art.389), nerespectarea regimului urnei de vot (art.390), falsificarea documentelor și evidențelor electorale (art.391) și fapte săvârșite în legătură cu un referendum (art.392).

II. ANALIZA SUCCINTĂ A INFRACTIUNILOR ELECTORALE DIN NOUL COD PENAL.

1. Împiedicarea exercitării drepturilor electorale.

Această infracțiune este prevăzută în art. 385 Cod penal și constă în „(1) împiedicarea, prin orice mijloace, a liberului exercițiu al dreptului de a alege sau de a fi ales..” precum și în „atacul, prin orice mijloace, asupra localului secției de votare...”

Obiectul juridic al infracțiunii de împiedicare a exercitării drepturilor electorale este format din relațiile sociale referitoare la exercitarea drepturilor politice fundamentale ale persoanelor, prevăzute în art. 36, 37 și 38 din Constituția României¹⁰ cu privire la dreptul la vot, dreptul de a fi

I – Acela care fiind însărcinat a aduna bilete de votare, a adăugat sau a micșorat, cu rea-credință, numărul lor legitim.

II – Acela care falsifică sau schimbă un bilet de votare, sau înscrie pe bileturile persoanele care nu știu carte alte nume decât acelea care i s'au dictat (art.92).

III - Acela care fiind însărcinat cu ținerea procesului verbal al unei operațiuni electorale, a înscris întrânsul alte nume decât acelea care i s'au dictat.

IV – Orice persoană, funcționar public sau nu, care fiind însărcinat de lege cu săvârșirea unei lucrări în formarea listelor electorale, sau în operațiunile electorale, ar refuza, fără motiv justificat, de a îndeplini sarcina ce-i impune legea (art.84). În toate aceste cazuri judecătorul va pronunța și interdicțiunea pe timp mărginit.”

ART.98: „Oricine va cumpăra sau va vinde un vot într-o alegere se va pedepsi cu închisoarea dela 3 luni la 1 an și va putea fi osândit și la interdicțiunea pe timp mărginit.”

ART.111 (Legea electorală). „Dacă cel însărcinat a primi, a număra sau despoia buletine, va fi sustras, adăugat sau alterat buletinele sau va fi ceit alte nume decât cele scrise într'însele, se va pedepsi cu închisoare dela o lună până la 6 luni și cu amendă de la 1000 până la 2000 lei și cu interdicția pe timp mărginit.”

ART.122 (Legea electorală): „În caz când Ministerul public n'ar lua inițiativa, 20 de alegători au dreptul de a intenta și susține acțiunea publică pentru pedepsirea delictelor comise în timpul alegerilor.”

ART.235 (Cod penal Carol al II-lea): „, Acela care, prin orice mijloace, împiedică exercițiul liber al dreptului electoral sau care falsifică în mod esențial lucrările sau actele de preparare ori executare ale operațiunii electorale sau de constatare a rezultatului acesteia, comite delictul de fraudă electorală și se pedepsește cu închisoare corecțională dela una la 3 luni.

Dacă faptul este comis de o persoană însărcinată de a conduce, supraveghea sau asista la operațiunea electorală, pedeapsa este închisoarea corecțională dela 6 luni la 2 ani și interdicția corecțională dela unu la trei ani.

Acțiunea penală, dacă nu a fost pusă în mișcare de partea vătămată sau Ministerul public, poate fi pusă în mișcare și susținută de un număr de 20 alegători.”

¹⁰ Potrivit art. 36 din Constituția României: „ (1) Cetățenii au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv. (2) Nu au drept de vot debili sau alienații mintal, puși sub interdicție, și nici persoanele condamnate, prin hotărâre judecătorească definitivă, la pierderea drepturilor electorale”; art. 37 din Constituția României: „(1) Au dreptul de a fi aleși cetățeni cu drept de vot, care îndeplinesc condițiile prevăzute în art. 16 alineatul (3), dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit articolului 40 alineatul (3). Candidații trebuie să fi

ales și dreptul de a fi ales în Parlamentul European, prin raportare la prevederile art. 3 din Primul Protocol adițional al Convenției europene a drepturilor omului și art. 25 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice. Dispozițiile constituționale și internaționale au în vedere asigurarea unor alegeri libere, realizate prin exprimarea neîngrădită a voinței politice, prin intermediul unui vot universal, egal și secret. În cazul modalității agravate, prevăzute în art. 385 alin. (2), obiectul juridic vizează și relațiile sociale referitoare la organizarea și desfășurarea în condiții normale a procesului electoral.

Infrațiunea de împiedicare a exercitării drepturilor electorale nu are obiect material în modalitatea prevăzută în art. 385 alin. (1), întrucât vizează exercitarea unor drepturi, dar există în varianta prevăzută în alin. (2) și constă în imobilul, în care este organizată secția de votare.

Subiect activ al infrațiunii poate fi orice persoană, care îndeplinește condițiile cerute de lege pentru a răspunde penal, inclusiv persoane care îndeplinesc obligații legale în cadrul desfășurării scrutinului, cum sunt, de exemplu membri ai biroului electoral județean ori ai secției de votare. Participația penală este posibilă sub toate formele sale: instigare, complicitate sau coautorat. Subiectul pasiv al infrațiunii este persoana cu cetățenie română cu drept de vot, care este împiedicată să-și exercite dreptul de a vota sau persoana care candidează, precum și formațiunea politică ori alianța politică care participă la procesul electoral. De asemenea, subiect pasiv al infrațiunii de împiedicare a exercitării drepturilor electorale este și statul român, prin instituțiile și autoritățile publice cu atribuții în organizarea scrutinului.

Elementul material al laturii obiective este realizat prin acțiunea de împiedicarea, prin orice mijloace, a exercitării în mod liber al dreptului de a alege sau de a fi ales. Astfel, activitatea infracțională poate să se realizeze printr-o acțiune constând în împiedicarea victimei de a-și exercita liber dreptul de a vota sau printr-o inacțiune, care presupune împiedicarea unui candidat de a obține votul. În varianta agravată, elementul material al acestei infracțiuni constă în atacul, prin orice mijloace, a sediului secției de votare. Urmarea imediată a faptei constă în crearea unei stări de pericol pentru exercitarea drepturilor fundamentale ale cetățeanului și într-o afectare a bunei desfășurări a alegerilor. Pentru existența infracțiunii trebuie să existe un raport causal între acțiune sau inacțiune și rezultatul periculos al faptei.

Latura subiectivă a infracțiunii implică existența vinovăției sub forma intenției directe sau indirecte. Actele preparatorii pentru săvârșirea infracțiunii sunt posibile, dar nu sunt încriminate, dar tentativa este pedepsită, potrivit art. 393 cod penal. Consumarea infracțiunii are loc în momentul în care s-a realizat împiedicarea exercitării dreptului de a fi ales sau în momentul în care s-a efectuat atacul asupra secției de votare.

Sanționarea infracțiunii de împiedicare a exercitării drepturilor electorale este diferită în raport de modalitatea de săvârșire. Astfel, pentru fapta comisă în varianta tip, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani, iar pentru modalitatea agravată, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

2. Coruperea alegătorilor.

împlinit, până în ziua alegerilor inclusiv, vârsta de cel puțin 23 de ani pentru a fi aleși în Camera Deputaților sau în organele administrației publice locale, vârsta de cel puțin 33 de ani pentru a fi aleși în Senat și vârsta de cel puțin 35 de ani pentru a fi aleși în funcția de Președinte al României”; art. 38 din Constituția României: „În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii români au dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European.”

Potrivit art. 386 alin. (1) Cod penal, coruperea alegătorilor constă în oferirea sau darea de bani, de bunuri ori alte foloase în scopul determinării alegătorului să voteze sau să nu voteze o anumită listă de candidați ori un anumit candidat. Nu intră în categoria bunurilor prevăzute în alin. (1) bunurile cu valoare simbolică, inscripționate cu însemnele unei formațiuni politice.

Obiectul juridic al infracțiunii de corupere a alegătorilor constă în relațiile sociale referitoare la libertatea persoanei de a-și exercita în mod liber dreptul la vot, fără influențarea opțiunii sale politice și fără constrângerea fizică sau psihică a acestuia. Infracțiunea de corupere a alegătorilor nu are obiect material, întrucât banii, bunurile sau alte foloase constituie obiectul material al infracțiunii de dare de mită.

Subiectul activ al infracțiunii de corupere a alegătorilor poate fi orice persoană, deoarece, chiar dacă legea are în vedere o persoană care, direct sau indirect, are interesul de a obține votul unui alegător, nu stabilește ca aceasta să dețină o calitate specială. Subiectul pasiv al infracțiunii este statul român, care este titularul valorilor sociale protejate și care asigură organizarea și desfășurarea procesului electoral.

Elementul material al coruperii alegătorilor constă în oferirea sau darea de bani, de bani sau alte foloase în scopul determinării alegătorului de a vota sau de a nu vota un anumit candidat sau o anumită listă de candidați. Din analiza textului art. 386 se poate observa că sintagma „*bunuri cu valoare simbolică*” este neclară, stabilirea valorii bunurilor fiind atribuită organelor judiciare și a instanței. În acest sens, se ridică problema dacă un anumit bun, care are o valoare simbolică prin natura sa, cum este, de exemplu, o icoană, poate fi constituit obiect al mitei electorale, dacă are valoare de piață foarte mare. De asemenea, este de analizat dacă infracțiunea subzistă și în afara campaniei electorale când, deși nu este declanșată o competiție electorală și nu sunt cunoscuți candidații, atâta timp cât se realizează activitate infracțională de corupere a alegătorilor, în sensul prevăzut de textul legal. În opinia noastră infracțiunea poate fi comisă și în afara campaniei electorale, dacă persoana care urmează să candideze la alegeri și-a manifestat această intenție și este cunoscută ori este desemnată de o formațiune politică și s-au realizat acțiunile care formează elementul material al infracțiunii. Urmarea imediată a infracțiunii constă în crearea unei stări de pericol pentru exercitarea în mod liber al votului. Între activitatea infracțională și rezultatul periculos al faptei trebuie să existe un raport causal.

Coruperea alegătorilor se realizează, sub aspect subiectiv, cu intenție directă, intenție ce este calificată prin scopul de a determina pe alegător să voteze sau să nu voteze un anumit candidat ori o anumită listă de candidați. Actele preparatorii și tentativa la infracțiunea de corupere a alegătorilor sunt posibile, dar nu sunt pedepsite, iar consumarea infracțiunii are loc în momentul realizării oferirii sau dării de bani, bunuri ori alte foloase.

Sanțiunea pentru fapta prevăzută de art. 386 Cod penal este închisoarea de la 6 luni la 3 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

3. Frauda la vot.

Potrivit art. 387 Cod penal, infracțiunea de fraudă la vot constă în „(1) *fapta persoanei care votează: a) fără a avea acest drept; b) de două sau mai multe ori; c) prin introducerea în urnă a mai multor buletine de vot decât are dreptul un alegător...*”. De asemenea, fraudă la vot constă în „utilizarea unei cărți de alegător sau a unui act de identitate nul ori fals sau a unui buletin de vot fals.”

Obiectul juridic al infracțiunii este format din relațiile sociale referitoare la corecta desfășurare a procesului electoral, care presupune egalitate de șanse pentru candidați. În varianta prevăzută în art. 387 alin. (1), infracțiunea nu are obiect material, dar în modalitatea prevăzută în alin. (2), are obiect material, care constă în actul de identitate, buletinul de vot sau cartea de alegător false.

Subiectul activ al infracțiunii de fraudă la vot, în modalitatea de săvârșire cuprinsă în alin. (1), trebuie să fie o persoană fără drept de vot, în timp ce pentru varianta prevăzută la alin. (2), subiectul activ este o persoană cu drept de vot. Participația penală este posibilă în forma instigării și a complicității.

Elementul material al infracțiunii constă în acțiunea de a vota fără a avea acest drept, de a vota de mai multe ori sau prin introducerea în urnă a mai multor buletine de vot. În varianta prevăzută în alin. (2), elementul material este reprezentat de acțiunea făptuitorului de a utiliza o carte de alegător sau un act de identitate nule sau false ori a unui buletin de vot fals. Urmarea imediată a faptei presupune perturbarea desfășurării alegerilor și influențarea rezultatului scrutinului. Raportul causal între acțiune și rezultatul periculos rezultă din materialitatea faptei și nu trebuie demonstrat.

Infracțiunea de fraudă la vot se săvârșește, sub aspectul laturii subiective, cu intenție directă sau indirectă. Tentativa se pedepsește, potrivit art. 393 Cod penal, iar consumarea infracțiunii are loc astfel: în momentul în care subiectul activ aplică ștampila pe buletinul de vot, fără a avea acest drept [art. 387 alin. (1) lit. a)], în momentul în care votează a doua oară [art. 387 alin. (1) lit. b)] sau în momentul în care introduce în urnă cel puțin două buletine de vot [art. 387 alin. (1) lit. c)]. În cazul variantei prevăzute în art. 387 alin. (2), consumarea infracțiunii are loc în momentul în care este utilizat actul sau buletinul de vot false.

Frauda la vot se sancționează cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

4. Frauda la votul electronic.

Potrivit art. 388 Cod penal, infracțiunea de fraudă la votul electronic constă în *„tipărirea și utilizarea de date de acces false, accesarea frauduloasă a sistemului de vot electronic sau falsificarea prin orice mijloace a buletinelor de vot în format electronic”*.

Reglementarea unei astfel de infracțiuni în noul Cod penal are în vedere posibilitatea ca, pe viitor, procesul electoral să se desfășoare parțial prin utilizarea unor mijloace electronice de exprimare a votului. În acest moment, în România, nu este constituit cadrul logistic și legal pentru votul electronic, astfel încât această infracțiune are deocamdată decât o existență normativă.

Obiectul juridic al infracțiunii este reprezentat de relațiile sociale referitoare la corectitudinea procesului electoral desfășurat prin utilizarea unor mijloace electronice. Infracțiunea de fraudă la votul electronic nu are obiect material. Subiectul activ poate fi orice persoană, care îndeplinește condițiile cerute de lege pentru a răspunde penal, iar subiect pasiv este statul, reprezentat de autoritățile sau instituțiile publice cu atribuții în organizarea și desfășurarea scrutinului.

Elementul material al infracțiunii constă în realizarea alternativă a uneia dintre următoarele acțiuni: tipărirea și utilizarea de date de acces false, accesarea frauduloasă a sistemului de vot electronic sau falsificarea prin orice mijloace a buletinelor de vot în format electronic. Urmarea imediată a infracțiunii presupune crearea unei stări de pericol pentru procesul electoral. Raportul causal între acțiune și rezultat nu trebuie probat.

Sub aspectul laturii subiective, infracțiunea de fraudă la votul electronic se săvârșește cu intenție directă sau indirectă. Tentativa este sancționată, potrivit art. 393 Cod penal, iar consumarea infracțiunii are loc, în raport de modalitatea de comitere a infracțiunii, în momentul în care au fost utilizate datele de acces anterior tipărite, în momentul în care a fost accesat nelegal sistemul de vot electronic sau atunci când a fost falsificat buletinul de vot în format electronic.

Sanctiunea pentru infracțiunea de fraudă la votul electronic este închisoarea de la unu la 5 ani.

5. Violarea confidențialității votului.

Infracțiunea de violare a confidențialității votului constă, potrivit art. 389 alin. (1) Cod penal, în „*violarea prin orice mijloace a secretului votului*”. Fapta este mai gravă, potrivit alin. (2), dacă violarea secretului votului a fost săvârșită de un membru al biroului electoral al secției de votare.

Obiectul juridic al infracțiunii constă în relațiile sociale referitoare la confidențialitatea votului exprimat. Infracțiunea este lipsită de obiect material. Subiectul activ al infracțiunii poate fi orice persoană, în modalitatea prevăzută în alin. (1), dar este circumstanțiat, fiind un membru al biroului electoral al secției de votare, în varianta prevăzută în alin. (2). Subiectul pasiv al infracțiunii este în principal statul, prin autoritățile sale cu atribuții în gestionarea procesului electoral și în secundar persoana căreia i-a fost violată confidențialitatea votului.

Elementul material al laturii obiective constă într-o acțiune sau inacțiune de violare a secretului votului. Urmarea periculoasă a faptei presupune crearea unei stări de pericol pentru exercitarea în condiții de confidențialitate a votului, iar raportul de cauzalitate rezultă din materialitatea faptei. Elementul subiectiv presupune săvârșirea infracțiunii cu intenție directă sau indirectă. Tentativa la infracțiunea de violare a confidențialității votului este pedepsită, iar consumarea are loc în momentul în care făptuitorul ia la cunoștință opțiunea de vot.

Sanctiunea aplicată faptei prevăzută în art. 389 Cod penal este amenda pentru forma tip și închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau cu amenda și interzicerea exercitării unor drepturi pentru varianta agravată.

6. Nerespectarea regimului urnei de vot.

Potrivit art. 390 Cod penal infracțiunea de nerespectare a regimului urnei de vot constă în „*deschiderea urnelor, înainte de ora stabilită pentru închiderea votării*” [alin. (1)] și în „*încredințarea urnei speciale altor persoane decât membrilor biroului electoral al secției de votare ori transportarea acesteia de către alte persoane sau în alte condiții decât cele prevăzute de lege*” [alin. (2)].

Obiectul juridic al infracțiunii constă în relațiile sociale referitoare la desfășurarea în bune condiții a procesului electoral, cu asigurarea confidențialității votului. Obiectul material al infracțiunii este reprezentat de urna de vot. Subiectul activ al infracțiunii poate fi orice persoană, dar în modalitatea de realizare, care presupune încredințarea urnei, subiectul activ este un membru al biroului electoral al secției de votare.

Elementul material al infracțiunii în varianta tip constă în acțiunea de deschidere a urnelor înainte de ora stabilită pentru închiderea votării, iar în varianta atenuată fapta se poate comite prin trei modalități alternative: încredințarea urnei speciale altor persoane decât membrilor biroului electoral al secției de votare ori transportarea acesteia de către alte persoane sau în alte condiții decât cele prevăzute de lege. Urmarea imediată a faptei constă în generarea unei stări de pericol

pentru confidențialitatea votului și pentru legalitatea procesului electoral. Legătura de cauzalitate rezultă din materialitatea faptei. Infrațiunea de nerespectare a regimului urnei de vot se săvârșește cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa este pedepsită, iar consumarea are loc în momentul în care se realizează una dintre activitățile înscrinate. Pedepsa pentru varianta tip a infrațiunii este închisoarea de la unu la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi, iar pentru varianta atenuată, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

7. Falsificarea documentelor și evidențelor electorale.

Potrivit art. 391 Cod penal, infrațiunea constă în *„falsificarea, prin orice mijloace a înscrisurilor de la birourile electorale”* [alin.(1)], *„înscrierea în copia de pe lista electorală permanentă ori de pe lista electorală complementară a unor persoane care nu figurează în această listă”* [alin. (2)], *„introducerea în uz sau folosirea unui program informatic cu vicii care alterează înregistrarea ori însumarea rezultatelor obținute în secțiile de votare sau determină repartizarea mandatelor în afara prevederilor legii”* [alin. (3)] și *„introducerea de date, informații sau proceduri care duc la alterarea sistemului informațional național necesar stabilirii rezultatelor alegerilor”* [alin. (4)].

Obiectul juridic al infrațiunii constă în relațiile sociale referitoare la încrederea în procesul electoral și în documentele realizate de autoritățile statului. Obiectul material este reprezentat de înscrisurile falsificate sau alterate. Subiect activ al infrațiunii poate fi orice persoană, care îndeplinește condițiile legale pentru a răspunde penal, iar subiect pasiv este statul, prin autoritățile implicate în organizarea procesului electoral.

Elementul material al infrațiunii de falsificare a documentelor și evidențelor electorale se realizează prin una dintre modalitățile cuprinse în textul de încriminare, urmarea imediată presupunând crearea unei stări de pericol pentru procesul electoral. Raportul de cauzalitate între acțiunea făptuitorului și rezultatul periculos rezultă din materialitatea faptei. Sub aspectul laturii subiective, infrațiunea se săvârșește cu intenție directă sau indirectă.

Tentativa se pedepsește, potrivit art. 393 Cod penal, iar consumarea are loc în momentul în care se efectuează una dintre acțiunile prevăzute în art. 391 Cod penal.

Sanctiunea aplicată variantei tip și a variantei asimilate este închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. Pentru modalitățile agravate pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi

Potrivit art. 392 Cod penal, dispozițiile art. 385-391 se aplică în mod corespunzător și în cazul faptelor săvârșite cu prilejul unui referendum.

III. CONCLUZII

Prin intrarea în vigoare a noului Cod penal, infrațiunile cuprinse în legislația specifică organizării și desfășurării alegerilor parlamentare, prezidențiale și locale, precum și a organizării și desfășurării referendumurilor, nu-și mai găsesc aplicabilitatea, deși aceste dispoziții nu au fost abrogate expres, odată cu intrarea în vigoare a codului penal.

Având în vedere că noul Cod penal acoperă spectrul faptelor penale referitoare la procesul electoral, este necesar ca legiuitorul să revizuiască textul proiectului legii privind Codul electoral, care se află în dezbateri parlamentară, care conține și dispoziții penale, astfel încât să se evite dubla încriminare sau încriminări complementare codului penal.

De asemenea, este necesar *de lege ferenda* ca sistematizarea legilor electorale să aibă în vedere definirea unor termeni și clarificarea unor noțiuni prevăzute în formele actuale ale acestora, care au fost preluate în textele de încriminare a infracțiunilor electorale din codul penal și generează echivoc, cel puțin până la lămurirea lor în practica judiciară.

Este de remarcat faptul că noul Cod penal a încriminat fraudă la votul electronic ca pe o faptă posibilă în contextul în care procedeul electronic de votare va fi prevăzut legal în viitor, deși această modalitate de exprimare a votului nu este prevăzută actualmente de legile care reglementează domeniul electoral și nici posibilă din punct de vedere tehnic.

Importanța relațiilor sociale privitoare la drepturile politice fundamentale ale cetățeanului, care implică de cele mai multe ori o atitudine emoțional-pasională a persoanelor angrenate în viața politică și civică a societății românești, precum și a relațiilor sociale referitoare la organizarea și desfășurarea procesului electoral și a referendumului, care presupun o rigoare administrativă și un nivel ridicat de încredere, a condus la oportunitatea includerii infracțiunilor electorale în noul Cod penal.

BIBLIOGRAFIE

1. Constituția României;
2. C.G. Rătescu, I. Ionescu-Dolj, I. Gr Periețeanu, V. Dongoroz, H. Aznavorian, Tr. Pop, M.I. Papadopolu, N. Pavelescu, *Codul penal Carol al II-lea adnotat, vol. II. Partea specială*, Editura Librăriei Socec & Co. S.A., București, 1937.
3. M. Udrioiu, V. Constantinescu, *Noul Cod penal. Codul penal anterior*, Editura Hamangiu, București, 2014;
4. Dobrinioiu, I. Pascu, M.A. Hotca, I. Chiș, M. Gorunescu, C. Păun, M. Dobrinioiu, N. Neagu, M.C. Sinescu, *Noul Cod penal comentat. Partea specială*, Editura Universul Juridic, București, 2014;
5. S. Bogdan, D.A. Șerban, G. Zlxati, *Noul Cod penal. Partea specială. Analize, Explicații, Comentarii*, Editura Universul Juridic, București, 2014;
6. Gorghiu, *Infracțiuni contra drepturilor electorale*, Editura Universul Juridic, București, 2012.